

A Pécsi Ítéltábla az Álmos és Széles Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a ... 7. számú Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen megbízási díj megfizetése iránt indított perében a ... Törvényszék 2018. december 27. napján kelt .../5/II. számú ítélete ellen a felperes 6. és 7. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az alperest terhelő, a felperesnek fizetendő marasztalás összegét 21.658.923 (huszonegymillió-hatszázötvennyolcezer-kilencszázhuszonhárom) forintra, és annak az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamataira felemeli.

A keresetet ezt meghaladó részében tekinti elutasítottnak.

Mellőzi a felperesnek az alperes javára elsőfokú perköltségben marasztalását. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 585.570 (ötszáznyolcvanötezer-ötszázhetven) forint elsőfokú eljárásban felmerült perköltséget.

A felperest terhelő, az államnak fizetendő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 510.000 (ötszáz tízezer) forintra leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 402.840 (négy százkétezer-nyolcszáznegyven) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - az illetékes adóhatóság felhívására - 379.800 (háromszázhetvenkilencezer-nyolcszáz) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Ezt meghaladóan a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes neve felperes 1998. június 10. napján az alperes jogelődjével az ... Kft.-vel személyzeti és sebészeti járóbeteg szakellátás biztosítása céljából megbízási szerződést kötött. A szerződés 15. pontja a szerződés megszüntetésére 90 napos felmondási időt írt elő azzal, hogy bármelyik fél jogosult indokolás nélkül felmondani a szerződést. A szerződésben meghatározott feltételek súlyos megszegése esetén a szerződő feleket megillette az azonnali felmondás joga. A felperes részéről a sebészeti ellátást végző szakorvos ... volt, a személyzeti szakellátást biztosította. A szerződést a felek több alkalommal módosították.

A sebészeti szakellátás biztosítására 2004. január 1. napjával az alperesi jogelőd a ... Bt.-vel kötött megbízási szerződést. A határozatlan időtartamra létesített jogviszonyra nézve annak 17. pontja kimondta, hogy a felek hat hónapos felmondási idővel a naptári év végére a másik félhez intézett írásbeli nyilatkozat útján indokolás nélkül jogosultak felmondani. A 18. pont rögzítette az azonnali hatályú felmondás eseteit.

Az alperes jogelődje és a ... Bt. között 2005. november 15. napján megállapodás jött létre a 2004. január 1. napján megkötött szerződés módosításáról. A szerződést határozott idejűre változtatták, időtartamát 2020. december 31. napjáig rögzítették. A korábbi szerződés 17. pontját hatályon kívül helyezték, és a szerződés 18. pontját annyiban módosították, hogy abban a)–d) pontig rögzítették a felmondási okokat. A szerződő felek megállapodtak abban is, hogy amennyiben a megbízási szerződés valamelyik fél nem szerződésszerű felmondása miatt lehetetlenül, úgy a felmondási jog gyakorlója a sérelmet szenvedett fél részére káráltányként köteles megfizetni a szerződésmódosítás aláírásától a felmondás időpontjáig kifizetésre kerülő megbízási díj havi átlag összegével a megbízási szerződés határozott idejéből még hátralévő időre számított teljes összegét.

A szerződést a felek az alperes jogelőd alapítójához előzetes jóváhagyásra nem nyújtották be, holott az alperes jogelődjének 2005. június 30. napjától hatályos alapító okirata úgy rendelkezett, hogy szükséges az alapító által az olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelynek értéke a 30.000.000 forint értékhatárt meghaladja, illetőleg amelyet a társaság saját tagjával, ügyvezetőjével vagy azok közeli hozzátartozójával köt, kivéve, ha az utóbbi szerződés megkötése a társaság szokásos tevékenységéhez tartozik.

Az okiratra utólagosan került rá a 2005. novemberében az önkormányzatot képviselő ... polgármester aláírása.

Szintén előzetes alapítói jóváhagyás nélkül módosították az alperes jogelődje és a felperes neve között a szemészeti szakellátásra megkötött, 1998. június 10. napján kelt megbízási szerződést is. A szerződés időtartamát határozott idejűvé változtatták 2020. december 31. napjáig, és kiegészítették a 15. ponttal, amely a fentiekkel egyezően szabályozta a felmondási okokat és a nem szerződésszerű felmondás miatti lehetetlenülés esetén fizetendő káráltány szabályait.

A ... Betéti Társasággal megkötött szerződés 2005. november 15-ei módosítását az alperes jogelődje részéről nem az egészségügyi szolgáltató képviselője: ... írta alá, hanem a szolgáltató alkalmazottjai, ... és

Az alperes jogelődje átalakulás folytán 2009. január 15. napján megszűnt, jogutódja az alperes.

2011. december 6-án az alperes, mint megbízó és a ... Bt., mint megbízott közötti megbízási szerződés megszüntetéséről született megállapodás, amelyben 2011. december 31. napjával a szerződést közös megegyezéssel megszüntették azzal, hogy a sebészeti szakellátást 2012. január 1. napjától azonos szerződési feltételekkel a felperes látja el, ... sebész szakorvos személyes közreműködésével. Ugyanezen a napon kelt „megbízási szerződésmódosítása” elnevezésű okiratban a felperes és az alperes abban állapodtak meg, hogy 2012. január 1. napjától 2020. december 31. napjáig a megbízást kiterjesztik a megbízó sebészeti szakellátására, a ... Bt.-vel kötött megbízási szerződésben foglalt azonos feltételekkel. A módosítás 4. pontja kimondta, hogy a szerződő felek rögzítik, hogy a megbízási szerződésnek és módosító okiratainak a szemészeti szakrendelésre vonatkozó rendelkezéseinek a sebészeti szakrendelést is érteni kell.

Az alperes 2014. június 24-ére keltezett szerződéstervezettel kereste meg a felperest azzal, hogy a korábbi megbízási szerződés helyébe személyes közreműködői szerződés lépjen figyelemmel az alperes veszteséges gazdálkodására és a megváltozott jogszabályi környezetre. A felek közötti egyeztetés eredménytelenül zárult, a felperes nem volt hajlandó közreműködői szerződés aláírására, az alperes ezért 2014. július 30-án szerződés felmondása tárgyú levélben közölte, hogy a jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel eltérő szerződéses jogviszony létrehozására vagy a hatályos szerződés fenntartására nincs lehetősége, és a megváltozott körülmények miatt pénzügyi forrás sem áll rendelkezésre. Amennyiben a felperes álláspontja változatlan, úgy kérte, hogy működjenek közre a hatályos megbízási szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetésében. Erre vonatkozó szándék hiányában kérte, hogy a levelet a felperes tekintse az 1998. június 10-én létrejött megbízási szerződés 2014. augusztus 31-ei hatállyal történő felmondásának. A felperes válaszában előadta, hogy a közös megegyezéssel történő szerződés megszüntetés nem áll szándékában. A felperes vitatta, hogy az alperes jogszerűen élt a felmondás jogával és felszólította az alperest, hogy a jogszerűtlen felmondásra tekintettel a 2005. évi szerződésmódosítás 18. pontja alapján 2005. novemberétől 2014. augusztus 31-ig terjedő időszakra számított megbízási díj átlagának megfelelő kárátalányt fizesse meg. Az eredménytelen írásbeli felszólítást követően a felperes keresetet terjesztett elő, amelyben kérte, hogy az alperes jogellenes felmondására figyelemmel a módosított szerződés rendelkezései alapján a bíróság kötelezze az alperest a 2014. szeptember 1-től 2015. június 30-ig terjedő 10 hónapos időszakra 20.533.190 forint kárátalány, továbbá 245.000 forint kaució és kamatai megfizetésére. A per folyamán keresetét felemelte további öt havi átalánykártérítés összegével 30.432.285 forintra és járulékaira.

Az alperes vitatta a követelés jogalapját és összszerszerűségét is. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a 2005. évi szerződésmódosítás érvénytelen, mert a szerződés 18. pontja törvény közens rendelkezésébe ütközik. Másodlagosan arra utalt, hogy a szerződésmódosítást nem jogosult írta alá, illetőleg arra, hogy a szerződésmódosításhoz alapítói önkormányzati képviselő testületi hozzájárulás kellett volna, valamint arra is, hogy kötbér jellegű kikötésről van szó, amely csak írásban érvényes, ezzel összefüggésben írásbeli meghatalmazás nem állt rendelkezésre az aláíró fél részére. Kifogásként hivatkozott arra is, hogy a szerződés 18. pontja a jó erkölcsbe ütközik, mert a felperes és hozzátartozója járt el a két fél képviseletében a szerződés során. Kifejtette, hogy a követelés kötbér jellegére figyelemmel indokolt annak mérséklése is. Az alperes álláspontja szerint a szerződés felmondása jogszerű és gazdaságilag indokolt volt a megváltozott szabályozókra és a vis maior helyzetre is tekintettel, ezért sem tarthat igényt kártérítésre a felperes. Arra is hivatkozott, hogy a két havi kaució összegét már 2012. január 12-én visszafizette a felperesnek.

Az alperes ellenkérelmének előterjesztését követően a felperes másodlagos kereseti kérelmet is előterjesztett, amelyben arra az esetre, ha a 2005-ös szerződésmódosítás rendelkezései nem alkalmazhatók, a ... Bt.-vel 2004. évben a sebészeti szakellátásra kötött megbízási szerződés 17. pontja alapján a 2014. szeptember 1. és 2015. december 31. közötti 16 hónapra figyelemmel kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest kártérítés címén 32.461.104 forint és annak 2015. május 15-től járó törvényes késedelmi kamatai megfizetésére. A kaució visszafizetését elismerte.

Az alperes ezt követően ellenkérelmében a bt. megszüntetésére és a kft.-re vonatkozó szabályok alkalmazására figyelemmel legfeljebb 90 napos felmondási idő elszámolását fogadta el azzal, hogy egy hónapot a felperes nem vett figyelembe, így legfeljebb 59 napra járhat felmondási időre járó megbízási díj.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 6.086.457 forintot és annak 2015. május 15-től a kifizetés napjáig járó, a Ptk.301/A.§ (2) bekezdés szerint számított késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 1.376.000 forint perköltséget, valamint az államnak 1.215.000 forint feljegyzett eljárási illetéket. A különbözeti feljegyzett illeték tekintetében megállapította, hogy azt az állam viseli.

Ítélete indokolásában az elsőfokú bíróság hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 481.§ (1) bekezdésére, 483.§ (1) bekezdésére, (3) bekezdésére (4) bekezdésére. Megállapította, hogy a felek között folyamatos megbízási jogviszony állt fenn, ezért a felmondási jog korlátozásában megállapodhattak. A felmondás jogszerűségével kapcsolatban a felek közötti szerződés felmondás jogát korlátozó rendelkezéseit, valamint a szerződésben meghatározott jogkövetkezményeket kellett figyelembe venni.

Kifejtette, hogy az alperes jogelődje alapító okiratának 7.1.5. pontja alapján az alapító jóváhagyására lett volna szükség a 2005. évi szerződésmódosításhoz, mert az összesített szerződéses érték a 30.000.000 forintot meghalta. Ez nem történt meg, így a Ptk.215.§ (3) bekezdésére figyelemmel az alperes kifogása alapos, a 2005. évi szerződésmódosítás testületi jóváhagyás hiányában érvénytelen. Erre tekintettel megállapította, hogy a szerződés megszűnésével kapcsolatos jogkövetkezmények tekintetében a 2005. évi módosítások nem alkalmazhatóak, így az elsődleges kereseti kérelmet megalapozatlan, ezért az azzal kapcsolatos további alperesi kifogásokat nem vizsgálta.

A fentiekre tekintettel rögzítette, hogy a kft.-re nézve az 1998. június 10. napján létrejött szerződés hatályban maradt rendelkezéseit alkalmazta.

Megállapította, hogy a ... Bt. 2011. december 6. napján jogutódlással megszűnt, ekkor a felek úgy rendelkeztek, hogy a sebészeti szakellátást a 2012. január 1. napjától kezdődően a ... Kft. látja el azonos szerződési feltételekkel. A 2011. december 6. napján kelt megbízási szerződésmódosítás rendelkezéseiből következően az 1998. június 10-ei szerződés módosítására került sor úgy, hogy a korábban a megbízónak a ... Bt.-vel kötött szerződése megszűntetése miatt a sebészeti szakellátás biztosítását is vállalta a kft. Ezzel összefüggésben a 4. pontban rögzítették, hogy a megbízási szerződésnek és a módosító okiratainak a személyzeti szakrendelésre vonatkozó rendelkezéseinek a sebészeti szakrendelést is érteni kell. Ebből következően a 2005. évi módosítás hiányában az 1998. június 10-i szerződésben meghatározottak vonatkoztak a felek jogviszonyára a 2011. december 6-ai módosítással. Az 1998. június 10-ei szerződés 15. pontja alapján a szerződés megszüntetésére 90 napos felmondási határidővel bármelyik fél indokolás nélkül volt jogosult.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes tévesen hivatkozott arra, hogy a 2005. évi szerződésmódosítás érvénytelensége esetén a 2004. január 1-jei ... Bt.-vel kötött megbízási szerződés 17. pontja lenne irányadó tekintve, hogy a bt. megszüntetésével a kft. vette át a bt. tevékenységét, a szerződésmódosítás szerint a sebészet szabályaira és személyzet szabályait kellett alkalmazni, a személyzeti tevékenységet pedig a kft. látta el az 1998-as szerződés alapján.

A másodlagos kereseti kérelem kapcsán megállapította, hogy az alperes felmondásában a szerződés egyik pontját sem jelölte meg felmondási okként, illetőleg felmondási idő alkalmazására sem utalt. Erre tekintettel az alperes nem a felek között irányadó 1998. június 10. napján kelt szerződés 15. pontjának megfelelően járt el a szerződés megszüntetésével összefüggésben. A felmondás joga megillette az alperest, azonban 90 napos felmondási időt kellett volna alkalmaznia tekintve, hogy súlyos szerződésszegésre nem hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság ezért 2014. szeptember 1. napjától 90 napra nézve a felperes által előterjesztett másodlagos kereseti kérelmet kártérítés címén megalapozottnak találta. Az összecszerűség vonatkozásában az alperes elismerő nyilatkozatára tekintettel határozta meg az említett időszakban kieső jövedelem összegét, utalva arra, hogy a Ptk.359.§ (1) bekezdése alapján az általános kártérítés szabályait alkalmazta. A marasztalási összeg után a Ptk.360.§ (1) és 301/A.§ (2) bekezdése alapján a másodlagos kereseti kérelemben megjelölt időponttól kötelezte az alperest késedelmi kamat megfizetésére.

Az ítélet ellen, annak részbeni megváltoztatása és elsődlegesen az alperesnek 30.432.285 forint és annak 2015. május 15-től a kifizetés napjáig járó a Ptk.301/A.§ (2) bekezdése szerinti késedelmi kamatai, másodlagosan 32.461.104 forint és annak 2015. május 15-től a kifizetés napjáig járó a Ptk.301/A.§ (2) bekezdése szerinti késedelmi kamatai megfizetésére kérte az alperes marasztalásának felelőtlenségét, kérve egyúttal az alperes perkielégben való marasztalását is.

Fellebbezésében a felperes előadta, hogy elsődleges fellebbezési kérelme az elsődleges kereseti kérelmével egyező ténybeli és jogalapról, másodlagos fellebbezési kérelme a másodlagos kereseti kérelmével megegyező ténybeli és jogalapról ered. Az elsődleges kereseti kérelmét arra alapította, hogy a felek között a 2005. november 15-én kelt szerződésmódosítás érvényesen és hatályosan létrejött, a másodlagos kereseti kérelmét pedig arra az esetre terjesztette elő, ha a 2015. november 15-ei szerződésmódosítás bármely okból nem jött létre, nem érvényes vagy nem hatályos.

Az elsődleges fellebbezési kérelem indokai körében kifejtette, hogy az alperes 2005. augusztus 1. napjától és a szerződésmódosítás időpontjában is hatályos alapító okirata 7.1.5. pontjában foglalt rendelkezés alapján a felek között létrejött szerződés esetében az érték kiszámításakor az ellenszolgáltatás egy évre számított összegét kell alapul venni. Ez pedig nem haladja meg a felperesi cég alapító okirata szerinti 30.000.000 forintos értékhatárt. Sem a ... Kft.-nek a személyzeti ellátásért kifizetett díjazása, sem a ... Bt.-nek a sebészeti ellátásért kifizetett megbízási díja nem érte el az értékhatárt sem külön-külön, sem együttesen, sem 2005-ben, sem azt követően. Nem tekinthető álláspontja szerint szerződéses értéknek az, hogy a szerződésszegés esetén milyen összegű kártérítést kell kifizetnie a szerződésszegő félnek. A felperes által érvényesített igény jogcíme a jogellenes felmondással okozott kártérítés volt, ezért bár a felperes perbeli kereseti kérelmének összecszerűsége meghaladja a 30.000.000 forintot, az nem megbízási díj, hanem kártérítés, azaz nem a szolgáltatás és ellenszolgáltatás viszonyában vizsgálható érték. Ennek következtében a 2005. november 15-ei szerződésmódosítás nem tartozott az alperes alapító okiratának 7.1.5. pontja hatálya alá.

Hivatkozott arra is, hogy téves az elsőfokú ítéletnek a jóváhagyás hiánya miatti jogkövetkezmény tekintetében kifejtett jogi álláspontja. Utalt a BDT. 2018.2920. számú eseti döntésre, amely szerint az 1952. évi Ptk.215.§ (3) bekezdésében foglalt jogkövetkezmény kizárólag abban az esetben alkalmazható, ha a harmadik személy beleegyezését a szerződő felek saját szerződéses jogviszonyuk feltételeként kikötik, vagy arról kötelezően alkalmazandó jogszabály rendelkezik, illetve ahhoz hatósági jóváhagyás szükséges. Előadta, hogy a perbeli jogviszonyban a szerződés alapítói jóváhagyása nem kogens jogszabályi rendelkezésen alapult, és nem is a szerződő felek (alperes-felperes) megállapodásán. Ennek következtében nincs helye a Ptk.215.§ (3) bekezdése alkalmazásának. Hivatkozott a BH.2001. 483. számú eseti döntésre is, amely szerint a szerződésnek a taggyűlés által történő jóváhagyása a társaság belső ügye. Kívülálló harmadik személlyel szemben a jóváhagyás hiányára nem lehet hivatkozni. A jóváhagyás elmaradása a harmadik személlyel kötött szerződést nem teszi érvénytelenné.

Utalt arra is, hogy a Ptk.215.§-a nem semmisségi okot fogalmaz meg, így még ha az értékhatár miatt kellett volna is jóváhagyás, a jóváhagyás elmaradására a felperessel szemben nem lehet hivatkozni. Ezért a felek szerződéses viszonyában a 2005. november 15-ei módosítás irányadó.

A másodlagos fellebbezési kérelem indokai között arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában tévesen állapította meg, hogy a ... Bt. 2011. december 6-án jogutódlással megszűnt. Előadta, hogy a ... Bt. a Cg..... számon jelenleg is bejegyzett, létező cég. A szerződéses jogviszonyt szűnt meg az alperes és a ... Bt. között ebben az időpontban. Előadta, hogy 2012. január 1-től a felperes a szemészeti szakellátás mellett a közte és az alperes között létrejött szerződésmódosításra tekintettel már ismét ellátta a sebészeti szakellátást is, mint a ... Bt. szolgáltatásbeli jogutódja. Ez megállapítható a 2011. december 6-án kelt megbízási szerződés megszüntetéséről rendelkező megállapodás 2. pontjából és a 2011. december 6-án kelt megbízási szerződésmódosítás 1. pontjából, amelynek 2. mondata szerint a felek megállapodnak abban, hogy 2012. január 1. napjától kezdődően 2020. december 30. napjáig terjedő időtartamra a megbízást kiterjesztik a megbízó sebészeti szakellátására is, a ... Bt.-vel 2004. január 1. napján megkötött megbízási szerződésben foglalt azonos feltételekkel. Az elsőfokú ítélet által hivatkozott rendelkezés a 4. pont, amely szerint a szerződő felek rögzítik, hogy a megbízási szerződésnek és a módosító okiratnak a szemészeti szakrendelésre vonatkozó rendelkezésein a sebészeti szakrendelést is érteni kell. Arra a kérdésre, hogy melyik szerződés rendelkezései lesznek irányadók, az 1. pont ad eligazítást, amely szerint a ... Bt.-vel 2004. január 1. napján megkötött megbízási szerződésben foglalt azonos feltételekkel.

A felmondási idő tekintetében a felperes szerint 2012. január 2-től nem az 1998. június 10-ei, hanem a 2004. január 1-jei szerződésmódosítás az irányadó, amelynek 17. pontja alapján a felek hat hónap felmondási idővel a naptári év végére a másik félhez intézett írásbeli nyilatkozat útján indokolás nélkül jogosultak a szerződést felmondani. Előadta, hogy a 2004. július 30-án kelt alperesi felmondás alapján az alperes 2014. augusztus 31-ig a megbízási díjat kifizette, ezért a másodlagos kereseti kérelmében a felperes 2014. szeptember 1. és 2015. december 31. közötti 16 hónapra figyelemmel kért 32.461.104 forintot.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság helybenhagyását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. A szerződési érték körében kifejtett fellebbezési álláspontot vitatva utalt arra, hogy a per adataiból nem lehet következtetést levonni arra, hogy az alapító önkormányzat az államháztartási törvényt kívánta volna alkalmazni adott esetben.

A Ptk.215.§ (3) bekezdésével kapcsolatban észrevételezte, hogy a ... Kft. és a ... Bt. is egyértelműen ... közvetlen érdekeltségébe tartozott, aki a szerződések időpontjában az alperes ügyvezetője is volt. Így sem a ... Bt., sem a ... Kft. nem hivatkozhat arra, hogy nem tudtak az alperesi ügyvezető képviseleti jogának korlátozásáról. Jóváhagyás hiányában a szerződésmódosítás nem jött létre, amely esetben a kommentár szerint az érvénytelenség jogkövetkezményeit kell alkalmazni. E körben hivatkozott az EBH.2000.194., a BDT.2014.3059., illetve a BH.1998.239. számú döntéseire is.

A másodlagos fellebbezési kérelemmel kapcsolatban rögzítette, hogy a ... Bt. és az alperes a 2004. január 1. napján létrejött megbízási jogviszonyukat 2011. december 6. napján megszüntették, az arról szóló szerződésben rögzítve, hogy a sebészeti szakellátást 2012. január 1. napjától kezdődően azonos szerződési feltételekkel a felperes látja el. A megszüntetés időpontjában a ... Bt. szerződési feltételei a felmondás tekintetében teljesen megegyeztek a ... Kft. szerződésében írtakkal. A felperes által hivatkozott hat hónapos felmondási időt szabályozó 17. pont a szerződésben nem szerepelt, miután azt a felek a 2005. november 15-ei szerződésmódosításkor kifejezetten hatályon kívül

helyezték a szerződésmódosítás 5. pontjában. Az „azonos szerződési feltétel” kitétel nyilvánvalóan a ... Bt. szerződésének megszüntetésekor hatályos tartalmára vonatkozott. A ... Kft. ezzel kapcsolatos szerződésmódosításának 4. pontjában szerepelt, hogy az 1998-as megbízási szerződésnek és a módosító okiratainak a személyzeti szakrendelésre vonatkozó rendelkezésein a sebészeti szakrendelést is érteni kell. A felek szándéka egyértelműen az egységes szabályozásra irányult, ezért is került egy azon megbízás égisze alá a sebészet is.

A ... Bt. 2005. módosításának érvénytelensége nem éleszti fel a már megszüntetett megbízási szerződés tartalmát. Egyértelmű, hogy a felek akarata a ... Bt. 2011-es időállapotú feltételrendszerének továbbvitelére vonatkozott, a ... Kft.-vel fennálló szerződés kiterjesztésével. Ha ennek a kiterjesztett tartalmú szerződés valamely rendelkezése érvénytelenné válik, úgy annak módosítás előtti rendelkezései válnak irányadóvá, vagyis az 1998. június 10-ei tartalom.

Az összegszerűség körében megjegyezte, hogy a felperes kereseti kérelmének mellékletét vette alapul az elsőfokú bíróság annak meghatározásához, miközben a perben beszerzett szakvélemény és a később korrigált szakvélemény alapján a helyes összeg ettől eltérő.

A fellebbezés részben megalapozott.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást pontosítja annyiban, hogy mellőzi annak megállapítását, hogy a ... Bt. 2011. december 6. napján jogutódlással megszűnt, ehelyett megállapítja, hogy a ... Bt. a nyilvános cégadatok szerint jelenleg is bejegyzett, működő gazdasági társaság.

A másodfokú eljárásban a felperes által csatolt okirati bizonyítékok, illetőleg a felperes alperes által nem vitatott nyilatkozata szerint a peres felek között fennállott megbízási szerződés felmondását követően a felperes a szakorvosi látásvizsgálat, szemüvegrendelés szakma gyakorlásában való közreműködésre az ... Kft.-nek 735.000 forint, a ... Kft.-nek 845.000 forint, összesen 1.580.000 forint összegben nyújtott be számlát a 2014. szeptember 1-től 2015. december 31-ig terjedő időszakban. Erre tekintettel a felperes másodlagos kereseti kérelmét a másodfokú eljárásban 1.500.000 forinttal leszállította, és kérte, hogy a bíróság az alperest a felperes javára 30.881.104 forint és annak 2015. május 15-től a kifizetés napjáig járó, a Ptk.301/A.§ (2) bekezdés szerinti késedelmi kamatai megfizetésére kötelezze.

Az alperes ezt követően a másodfokú eljárásban úgy nyilatkozott, hogy a kár összege nem azonos a felperes által az alperesnek kiállított számlákon szereplő összeggel, hiszen a bevételt csökkenteni kell a fizetendő adóval, és emellett egyéb rendszeres kiadások is csökkentik azt. Az elsődleges keresetnél kárátalányt érvényesített a felperes, a másodlagosnál azonban nem, ezért itt figyelembe kell venni a felperest terhelő költségeket is, a kár ez esetben az elmaradt haszon lehet. Erre tekintettel - korábbi elismerése ellenére - ismételten vitatta a másodlagos fellebbezési kérelem alapjául szolgáló másodlagos kereset összegszerűségét is. Utalt arra is, hogy azzal, hogy sebészeti tevékenységet a megbízási szerződés felmondását követően a kft. nem végzett, nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének.

A polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 215.§ (1) bekezdése szerint, ha a szerződés létrejöttéhez harmadik személy beleegyezése vagy hatósági jóváhagyás szükséges, ennek megtörténteig a szerződés nem jön létre, de a felek jognyilatkozatokhoz kötve vannak. Kötöttségéből bármelyik fél szabadul, ha az általa a másik féllel közölt megfelelő határidőn belül a harmadik személy a beleegyezés, illetőleg a hatóság a jóváhagyás felől nem nyilatkozik. A (2)

bekezdés szerint a beleegyezés, illetőleg a jóváhagyás megtörténtével a szerződés - ha jogszabály kivételt nem tesz - megkötésének időpontjától kezdődő hatállyal jön létre. A (3) bekezdés alapján beleegyezés, illetve jóváhagyás hiányában a szerződésre az érvénytelenség jogkövetkezményeit kell alkalmazni.

Az alperes jogelődjének alapítója a 2005. június 30-ától hatályos egységes szerkezetű alapító okiratban rögzítettek szerint ... Önkormányzata volt. Az alapító okirat 7.1.5. pontja rögzítette, hogy olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelynek értéke a 30.000.000 forint értékhatárt meghaladja, illetőleg amelyet a társaság saját tagjával, ügyvezetőjével vagy azok közeli hozzátartozójával köt, az alapító kizárólagos hatáskörébe tartozik, kivéve, ha az utóbbi szerződés megkötése a társaság szokásos tevékenységéhez tartozik.

Megalapozottan hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy harmadik személy jognyilatkozata a Ptk.215.§-a alapján a szerződő felek jogait és kötelezettségeit csak abban az esetben alakíthatja, ha ezt - a szerződéskötés szabadságát ebben az értelemben korlátozó - kógens jogszabályi rendelkezés írja elő, vagy maguk az adott szerződést megkötő felek így állapodnak meg. A Ptk.215.§ (3) bekezdésében foglalt jogkövetkezmény ezért kizárólag abban az esetben alkalmazható, ha a harmadik személy beleegyezését a szerződő felek saját szerződéses jogviszonyuk feltételeként kikötik, vagy arról kötelezően alkalmazandó jogszabály rendelkezik, illetve ahhoz hatósági jóváhagyás szükséges.

Kötelezően alkalmazandó harmadik személy jóváhagyását kimondó jogszabályra a felek közötti megbízási szerződés 2005-ös módosításával kapcsolatban maga az alperes sem hivatkozott, a szerződés jóváhagyására vonatkozó szerződéses kikötést a felek közötti megbízási szerződés módosítása nem tartalmazott. Az alperes alapító okiratában szereplő alapítói jóváhagyás nem tekinthető harmadik személy jóváhagyásának. Az alapítói jóváhagyás szükségessége egyszemélyes társaság esetében az alperes belső ügye, amely a képviseleti jog korlátozását jelenti.

Megalapozottan hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy a képviseleti jog korlátozása a társaság belső ügye, kívülálló harmadik személlyel szemben a jóváhagyás hiányára nem lehet hivatkozni, a jóváhagyás elmaradása a harmadik személlyel kötött szerződést nem teszi érvénytelenné.

A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 8.§ (4) bekezdése szerint ugyanis mind az önálló, mind az együttes cégjegyzési jog korlátozható, a korlátozás azonban harmadik személyekkel szemben hatálytalan.

A perbeli esetben a harmadik személy az alperes jogelődjével szerződést kötő felperes volt, így vele szemben az alapító okiratba foglalt képviseleti jog korlátozása hatálytalan volt, tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a jóváhagyás hiánya miatt tekintette a 2005. évi szerződésmódosítást érvénytelennek.

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az alperes ellenkérelmében megjelölt további kifogások megalapozottságát is vizsgálta a 2005. évi felperessel, illetve ... Bt.-vel kötött szerződésmódosításban kikötött felmondásra vonatkozó rendelkezések tekintetében.

Az alperes egyebek mellett hivatkozott arra, hogy a felmondásra vonatkozó rendelkezés a 2005-ös szerződésmódosításban azért is érvénytelen, mert nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütközik.

A Ptk.200.§ (2) bekezdése szerint egyebek mellett semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütközik.

A jó erkölcs fogalmát jogszabály nem határozza meg. A kialakult bírói gyakorlat szerint a jó erkölcs - polgári jogi értelemben - a társadalom általános értékítéletét a magán autonómiának a társadalmi közmegegyezés által meghatározott korlátait, az általánosan elvárható magatartás zsinórmértéket fejezi ki. A szerződéses szabadság tehát nem korlátlan, a törvény nem fogadja el érvényesnek azokat a szerződéseket, amelyek nyilvánvalóan sértik az általánosan kialakult erkölcsi normákat. A Ptk.4.§-a a kódex eszmei alapjaként emelte jogszabályi rangra azt az erkölcsi szabályt, hogy a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megfelelően kell eljárni a polgári jogi jogviszonyokban, és ez a szabály már a szerződéskötést célzó tárgyalások során is irányadó. Mindebből az következik, hogy az üzleti életben a tisztességesen gondolkodó emberek értékrendje az a mérce, amely a jó erkölcs absztrakt fogalmának meghatározásánál irányadó. (EBH.2003.956.)

Ennek fényében vizsgálta a másodfokú bíróság a peres felek, illetve az alperes jogelődje és a ... Bt. között 2005. november 15. napján létrejött megbízási szerződés módosításának 15. pontját, illetve 18. pontját.

E szerződésmódosítási pontokban a felek meghatározták azokat a felmondási okokat, amelyek alapján a szerződés felmondható.

Megállapodtak továbbá abban is, hogy amennyiben a megbízási szerződés valamelyik fél nem szerződésszerű felmondása miatt lehetetlenül, úgy a felmondási jog gyakorlója a sérelmet szenvedett fél részére kárátalányként köteles megfizetni a szerződésmódosítás aláírásától a felmondás időpontjáig kifizetésre kerülő megbízási díj havi átlag összegével a megbízási szerződés határozott idejéből még hátralévő időre számított teljes összegét.

A felek a megbízási szerződésüket tizenöt éves határozott időre módosították azzal, hogy a megbízási jogviszony határidejét 2020. december 31. napjában határozták meg és rögzítették, hogy csak a felsorolt okokból lehetséges a megbízási szerződés felmondása.

A Ptk.483.§ (4) bekezdése szerint a felmondás jogának korlátozása vagy kizárása semmis, folyamatos megbízási jogviszonynál azonban a felek a felmondás jogának korlátozásában megállapodhatnak.

A felek közötti megbízási jogviszony folyamatos volt, ezért a felek a felmondás jogának korlátozásában megállapodhattak. A Ptk. indokolása szerint folyamatos megbízási jogviszony esetén a szerződés értelmében a megbízott hosszabb időre kíván megbízotti tevékenységet biztosítani a megbízó részére, ami a megbízott részére természetesen huzamos időn át való foglalkoztatást jelent. Ilyen esetben a felek a felmondás jogát nem zárhatják ugyan ki, de a számba jövő érdekek védelmében - korlátozhatják (pl. hosszabb felmondási időt kötnek ki, vagy a felmondást bizonyos feltételekhez kötik).

A felek a korábbi szerződésekben is korlátozta a felmondás jogát. Az 1998-as szerződésben 90 napban határozta meg a felmondási időt, a ... Bt. és az alperes jogelődje között létrejött 2004-es szerződést pedig hat hónapra, az év végére lehetett felmondani.

A 2005. november 15-ei szerződésmódosítás a felmondási okokat rögzítette, a szerint a megbízási szerződés kizárólag abban az esetben mondható fel, ha:

a) a jelen szerződésben, illetve az egészségügyi szolgáltató belső szabályzataiban az egészségügyi jogszabályokban foglalt kötelezettségeit az egészségügyi szolgáltató, illetve a megbízott írásbeli felszólítás ellenére sem teljesíti, illetve írásbeli felszólítást követően ismételt mulasztást, kötelezettségzegést valósít meg, és ezzel az ellátási érdek veszélyeztetése megvalósul. A megbízott tevékenységével kapcsolatban az ... jogerős kifogással élt.

c) az egészségügyi szolgáltató vagy a megbízott működési engedélyét az ... jogerős határozatával visszavonja,

d) olyan nem látható „vis maior” eset bekövetkeztek, amely után nem várható el a szerződésszerű teljesítés.

A 2005-ös szerződésmódosításban a felek a megbízási szerződés rendes felmondását olyan mértékben korlátozták, hogy gyakorlatilag ki is zárták. Szerződésszerű felmondás csak a szerződésben rögzített felmondási okok alapján történhetett.

A felmondási okokat követően a káratálcában történt megállapodás ugyanakkor azt eredményezte, hogy a megbízási szerződésnek valamelyik fél részéről történő nem szerződésszerű felmondása következményeként a felmondási jog gyakorlója a sérelmet szenvedett fél részére káratálcaként a megbízási szerződés határozott idejéből még hátralévő időre számított teljes összegű megbízási díjat köteles lett volna megfizetni.

Adott esetben ez azt is eredményezhette volna, hogy a nem a szerződésben meghatározott felmondási okból történt felmondás következményeként akár több mint tíz éves időtartamra a teljes megbízási díjat ki kellett volna fizetni a sérelmet szenvedett fél részére káratálcaként, bármiféle ellenszolgáltatás nélkül. Ez a megállapodás ilyen módon a másodfokú bíróság álláspontja szerint a jó erkölcsbe ütközik, mert olyan mértékű káratálcát határoz meg, ami nem áll arányban a számba jövő érdekek védelmével.

A másodfokú bíróság ezért megállapította, hogy mind az alperesi jogelőd és a felperes, mind pedig az alperesi jogelőd és a ... Bt. között 2005 november 15. napján létrejött szerződésmódosításnak a szerződés felmondására vonatkozó 15. illetve 18. pontja a Ptk.200.§ (2) bekezdése alapján érvénytelen.

Ezt követően a másodfokú bíróság azt vizsgálta, hogy az érvénytelen kikötésre tekintettel a felmondás tekintetében a felek mely korábbi szerződéses megállapodása volt irányadó.

A peres felek vonatkozásában az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az irányadó az alperes jogelődje és a felperes között 1998. június 10. napján megkötött megbízási szerződés, amely szerint a szerződés határozatlan időre jött létre, a felmondást pedig a szerződés 15. pontja szabályozta akként, hogy a szerződés megszüntetésére 90 napos felmondási idővel bármelyik fél jogosult indokolás nélkül.

Ez a szerződés a szemészeti és a sebészeti tevékenységre egyaránt vonatkozott. Az alperes jogelődje ezt követően 2004. január 1. napján kötött a sebészeti szakellátás vonatkozásában szerződést a ... Bt.-vel, majd ezt a szerződést a szerződő felek 2011. december 6. napján szüntették meg, 2011. december 31-ei hatállyal. E szerződés 2. pontja rögzítette, hogy a sebészeti szakellátást 2012. január 1. napjától kezdődően azonos szerződési feltételekkel a ... Korlátolt Felelősségű Társaság felperes látja el ... sebész szakorvos személyes közreműködési kötelezettségével.

Az azonos szerződési feltételek a sebészet tekintetében az alperes jogelődje és a Betéti Társaság között 2004. január 1. napján a sebészeti szakellátás biztosítása tárgyában létrejött megbízási szerződésben foglaltakat jelentették, ugyanezt rögzítette ugyanis az alperes és a felperes között 2011. december 6. napján létrejött megbízási szerződésmódosítás 1. pontja is.

A sebészet tekintetében ilyen módon irányadó 2004. január 1-jei szerződés 17. pontja szerint a megbízási szerződést a felek hat hónap felmondási idővel a naptári év végére a másik félhez intézett írásbeli nyilatkozat útján indokolás nélkül voltak jogosultak felmondani.

Azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes felmondása sem az 1998-as, sem a 2004-es szerződés alapján nem volt szerződésszerű. A szerződésszerű felmondás esetén a szemészet tekintetében az 1998-as szerződés alapján 90 napos felmondási időre, a sebészet tekintetében a 2004-es szerződés alapján hat hónapos felmondási idővel a naptári év végére lehetett felmondani, ennek figyelembevételével kellett megállapítani a felmondási időre járó elmaradt hasznót, mint kárt, amelyet másodlagos kereseti kérelmében érvényesített a felperes.

Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítetteknek megfelelően a másodfokú bíróság is a .../58. számú alperesösszecszerűség vonatkozásában tett elismerő nyilatkozat alapján állapította meg a felmondási időre járó megbízási díj összegét.

A kár összegének bizonyítása az felperes kötelessége volt a perben, azonban az alperes elsőfokú eljárásban tett elismerő nyilatkozatára tekintettel (amely szerint a sebészet vonatkozásában 1.197.888 forint, a szemészet vonatkozásában 830.937 forint, összesen 2.028.819 forint havi átlag összeget a másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában elismert, illetve azt sem vitatta, hogy az elvégzett megbízási tevékenységgel kapcsolatos számlákat a költségek levonása után állították ki) e körben további bizonyítást már nem kellett felajánlania.

A másodfokú eljárásban az alperes az összecszerűséget ismételten vitatni próbálta, a korábbi elismerésére tekintettel az alperesnek kellett volna bizonyítania az elismert összegeknél alacsonyabb összegű felperesi járandóságot, ezzel kapcsolatban azonban bizonyítási indítványt nem terjesztett elő és a másodfokú bíróság sem látta szükségesnek további bizonyítás lefolytatását a korábban tett alperesi elismerő nyilatkozatra tekintettel.

A .../58. számú jegyzőkönyvben foglalt összecszerűség figyelembevételével a szemészet tekintetében három hónap, a sebészet tekintetében hat hónap időtartamra 2.492.811 forint + 19.166.112 forint, összesen 21.658.923 forint összegben állapította meg a másodfokú bíróság a felperesnek a nem szerződésszerű felmondásból eredő kára összegét.

A másodfokú eljárásban benyújtott okirati bizonyítékok alapján megállapította a másodfokú bíróság, hogy a felperes által igazolt, a felmondást követő szemészeti tevékenység felmondási időt követően történt, ezért az e tevékenységgel elért bevétel nem csökkentette a három hónapos felmondási időre a szemészet tekintetében a felperest megillető elmaradt haszon összegét.

... .. az elsőfokú eljárásban csatolt irat szerint 2015. január 19-én e-mail útján kérte az alperes igazgató főorvosát, hogy az alperes sebészeti rendelőjében tegye lehetővé számára sebészeti magánorvosi tevékenység folytatását, amelyet az alperes képviselője a felek között fennálló jogvitára tekintettel elutasított. A másodfokú bíróság egyetértett a felperesnek azzal a hivatkozással, hogy a sebészet tekintetében ezzel a felperes eleget tett a kárenyhítési

kötelezettségének, miután a sebészeti tevékenységet csak jogszabályokban előírt feltételeknek megfelelően felszerelt rendelőben lehet végzeni.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján fellebbezett részében részben megváltoztatta és az alperest terhelő marasztalás összegét a fentiek szerint emelte fel.

A részben sikeres fellebbezésre tekintettel a 32.461.104 forintos elsőfokú pertárgyértékre figyelemmel a felperes első fokon 66%-ban, az alperes 34%-ban lett pernyertes. A felperes illetékfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt elsőfokú eljárási illetékből a pernyertességi arányra figyelemmel a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján a felperes ezért 510.000 forint illeték viselésére köteles, ezt meghaladóan a le nem rótt kereseti illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az alperes illetékmentességére tekintettel az állam viseli.

A pernyertességi arányokra figyelemmel a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdése és 4/A.§-a alapján a nagyobb részben pernyertes felperes javára az alperes 477.050 forint elsőfokú perköltség és a teljes egészében a felperes által előlegezett szakértői díjból 108.522 forint, mint elsőfokú perköltség viselésére köteles.

A másodfokú eljárásban a 26.374.647 forintos pertárgyértékre tekintettel a felperes 82%-ban, az alperes 18%-ban lett pernyertes. A pernyertességi arányokra figyelemmel a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján a felperes a le nem rótt fellebbezési eljárási illetékből 379.800 forint illeték viselésére köteles, ezt meghaladóan a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1985.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

A nagyobb részben pernyertes felperes másodfokú perköltségének viselésére a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján ugyancsak az alperes köteles, amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján állapította meg.

Pécs, 2019. június 19.

... Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, ... Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, ... Krastenics Ildikó s.k. bíró